

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 134/03-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. septembra 2003 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránya a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť MUDr. E. P., bytom B., zastúpenej advokátkou JUDr. M. K., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 73/92 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. E. P. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 73/92 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 73/92 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných priet'ahov.

3. MUDr. E. P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie vo výške 25 000 Sk (slovom dvadsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Prešove p o v i n n ý zaplatiť s'ťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Prešove je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia MUDr. E. P. na účet advokátky JUDr. M. K., Advokátska kancelária, K., vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. S'ťažnosti MUDr. E. P. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. mája 2003 doručená s'ťažnosť MUDr. E. P., bytom B. (ďalej len „s'ťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. M. K., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Prešove (ďalej len „okresný súd“) v konaní o vydanie veci z titulu reštitúcie vedenom pod sp. zn. 12 C 73/92.

S'ťažovateľka vo svojej s'ťažnosti uviedla, že sa v súlade s ustanovením § 5 ods. 4 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov domáhala cestou okresného súdu „vydania nehnuteľností, a to octárne – stavba na pozemku KN 5901 – zastavaná plocha o výmere 971 m², vedené na LV 139 kat. úz. P., žalobou zo dňa 20. 3. 1992. Po rozšírení žaloby sa domáhala aj vydania hnutel'ných vecí, ktoré sa v čase podania výzvy na vydanie u povinnej osoby F. š. p. P. nachádzali, a to 1 ks ocotnice 120 hl/týždeň, 1 ks drevená kaďa cca 7.400 l a 6 ks

drevených kadí cca 8.000 l. Predmetná vec je vedená pred okresným súdom pod sp. zn. 12 C 73/92“.

Porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vidí sťažovateľka v tom, že v predmetnej veci sa koná od roku 1992 a prietahy v danej veci spôsobujú právnu neistotu tým, že vo veci nebolo ešte právoplatne rozhodnuté. Podľa sťažovateľky boli prietahy v tomto konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, ale i odbornou nepripravenosťou. Prietahmi v konaní sa spôsobuje nielen právna neistota sťažovateľky, ale nebudú ani zmiernené majetkové krivdy, pretože jedenásť rokov od začiatku konania došlo k značnému poškodeniu hnutel'ného a nehnuteľného majetku v dôsledku konania či nekonania povinného a aj jeho vstupom do konkurzu došlo nielen k utlmovaniu výroby, ale už aj k jej zastaveniu, čo má vplyv na úplné znehodnotenie vydávaného hnutel'ného majetku. Navyiac, podľa názoru sťažovateľky v dôsledku prietahov v konaní a vyhlásenia konkurzu na majetok F., š. p., P. stratí sťažovateľka reálnu možnosť uplatnenia svojich nárokov, ako je napr. náhrada škody. Tieto skutočnosti sú dôvodom, pre ktorý si uplatňuje aj finančné zadosťučinenie, a to vo výške 10 000 Sk za každý začatý rok prietahov v konaní.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ústavný súd vyslovuje, že nekonaním Okresného súdu v Prešove v občianskoprávnej veci E. P. a spol. vedenej pred OS v Prešove pod sp. zn. 12C 73/92 došlo k porušeniu jej ústavného práva na prerokovanie veci bez prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd ukladá Okresnému súdu v Prešove, aby vo veci konal.

Ústavný súd zároveň priznáva E. P. finančné zadosťučinenie vo výške 110.000,-- Sk, ako aj trovy právneho zastúpenia, a to tarifnú odmenu za tri úkony (prijatie a príprava, napísanie sťažnosti, účasť na pojednávaní) vychádzajúcu z ceny vydávanej nehnuteľnosti (podľa znaleckého posudku znalca Ing. F. č. 067/2002 je

cena nehnuteľností 1 105 230,-- Sk) t. j. po 14.860,-- Sk a 3 x 100,-- Sk paušál spolu 44.890,-- Sk“.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 134/03-9 z 11. júna 2003 bola sťažnosť, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prijatá, na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril podaním zo 14. júla 2003 predseda okresného súdu, ktorý vo vyjadrení uviedol, že prejednávacia vec je právne a fakticky zložitá. Svedčí o tom rozsiahle dokazovanie, obtiažne zabezpečovanie starých listín. Správanie sťažovateľky je tiež možné hodnotiť negatívne, pretože na predĺžení konania participovala aj samotná sťažovateľka neplnením povinnosti predloženia dôkazov (sťažovateľka mala dať vyhotoviť geometrický plán, predložiť dôkazy na preukázanie vlastníctva pred znárodnením, predložiť výzvu na vydanie veci povinnou osobou). Sťažovateľka svoj nárok právne nezdôvodnila napriek kvalifikovanému právnenému zastúpeniu. Podľa názoru predsedu okresného súdu okresný súd v predmetnom konaní konal priebežne a jeho činnosť plynulo smerovala k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. Vzhľadom na to predseda okresného súdu navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov porušené nebolo.

Predseda okresného súdu oznámil v súlade s ustanovením § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), že netrvá na ústnom pojednávaní a súhlasí s upustením od neho.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní z 25. júla 2003 uviedla, že netrvá na ústnom pojednávaní, že nesúhlasí s tvrdením predsedu okresného súdu, že okresný súd konal priebežne, a v celom rozsahu trvá na podanej sťažnosti.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd v predchádzajúcich konaniach opakovane vyslovil právny názor, podľa ktorého v konaní o každom návrhu pred ústavným súdom, v ktorom navrhovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu (inú právnu) ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces z toho dôvodu, že všeobecný súd nekonal spôsobom ustanoveným v zákone, je nevyhnutné, aby boli najprv vyčerpané všetky právne prostriedky ich ochrany, ktoré sú navrhovateľovi dostupné (I. ÚS 1/97, I. ÚS 49/98).

Účelom priznania práva podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (II. ÚS 26/95).

Sťažovateľka využila právne prostriedky, ktorých uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a 14. apríla 2002 podala okresnému súdu sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej

správě soudov, vybavovaní s'ážností a o vol'bách přisediacich (zákon o štátnej správě soudov) v znení neskorších predpisov.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie vo veci začalo doručením návrhu s'ážovateľky okresnému súdu 24. marca 1992.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že chráni ústavnost' spôsobom, ktorý upravuje ústava a zákon o ústavnom súde. Tento zákon nadobudol účinnost' 15. februára 1993. Neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti, preto ústavný súd nemá oprávnenie konať a rozhodovať o porušení práv fyzickej alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred 15. februárom 1993 (I. ÚS 49/93).

Pokiaľ ide o prvé kritérium „zložitost' veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97) relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci, pričom na základe týchto hľadísk predmetné konanie o vydanie veci z titulu reštitúcie je možné hodnotiť ako zložitú vec vzhľadom na proces dokazovania z dôvodu, že bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie z dvoch odborov a aj následne dopĺňať znalecké posudky, vypracovať geometrický plán, zabezpečovať dôkazy o vlastníctve veci z obdobia pred znárodnením.

Pri kritériu „správanie s'ážovateľa“ v preskúmavanej veci ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali spôsobovaniu priet'ahov zo strany s'ážovateľky takým správaním, ako je neospravedlnená neúčast' na pojednávaniach. Na predĺžení predmetného konania však participovala aj samotná s'ážovateľka v súvislosti s nepredložením geometrického plánu, oneskoreným predložením dôkazov

o vlastníctve, nedostatkami v právnej kvalifikácii svojho nároku v žalobe, čo malo vplyv na celkový priebeh konania a jeho dĺžku.

Pokiaľ ide o tretie kritérium, a to „postup“ okresného súdu, je potrebné uviesť, že ústavný súd sa zaoberal nielen tvrdeniami sťažovateľky, resp. jej právnej zástupkyne, ale aj celkovým priebehom súdneho konania, aj keď nevyhodnocoval postup krajského súdu, lebo je viazaný návrhom sťažovateľky (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Dňa 24. marca 1992 došiel okresnému súdu návrh na začatie konania.

Dňa 3. apríla 1992 bol odporca vyzvaný, aby sa vyjadril k návrhu na začatie konania.

Dňa 15. apríla 1992 došlo okresnému súdu vyjadrenie odporcu k návrhu na začatie konania.

Dňa 28. apríla 1992 bola navrhovateľka 1) (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľka) vyzvaná, aby doložila súdu dôkazy o vlastníctve predmetnej nehnuteľnosti.

Dňa 17. júla 1992 okresný súd vyzval navrhovateľku, aby v lehote 20 dní odstránila nedostatky podania.

Dňa 6. augusta 1992 boli okresnému súdu navrhovateľkou 1) doručené doklady o vlastníctve nehnuteľnosti.

Dňa 14. januára 1993 sudca nariadil pojednávanie na 24. február 1993.

Dňa 24. februára 1993 sa uskutočnilo pojednávanie [navrhovateľka 1) a odporca boli prítomní].

Dňa 17. marca 1993 bolo okresnému súdu odporcom oznámené stanovisko k prípadnému ukončeniu konania zmierom.

Dňa 6. apríla 1993 sa dostavili na predvolanie právni zástupcovia účastníkov, ktorí prehlásili, že odporca dá na vlastné náklady vyhotoviť geometrický plán za účelom vypořádania mimosúdnou cestou.

Dňa 9. septembra 1993 bol právny zástupca navrhovateľky 1) vyzvaný, aby obratom oznámil, či bol vypracovaný geometrický plán ohľadom spornej nehnuteľnosti.

Dňa 6. októbra 1993 došiel okresnému súdu list z 27. septembra 1993 od právneho zástupcu navrhovateľky 1), v ktorom navrhol, že geometrický plán na predmetnú nehnuteľnosť dá vypracovať navrhovateľka 1) s tým, že sa náklady na vypracovanie zohľadnia v konečnom rozhodnutí.

Dňa 11. novembra 1993 okresný súd vyslovil súhlas s návrhom právneho zástupcu navrhovateľky 1) z 27. septembra 1993.

Dňa 17. januára 1994 bol právny zástupca navrhovateľky 1) vyzvaný, aby uviedol, či bol v spornej veci vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 21. marca 1994 boli okresným súdom ustanovení znalci z odboru potravinárstva a stavebníctva.

Dňa 21. júna 1994 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok z odboru stavebníctva.

Dňa 24. júna 1994 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok z oblasti potravinárstva.

Dňa 29. júna 1994 boli okresným súdom zaslané znalecké posudky na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 8. júla 1994 došlo okresnému súdu vyjadrenie navrhovateľky 1) k znaleckým posudkom.

Dňa 22. júla 1994 došlo okresnému súdu vyjadrenie odporcu k znaleckým posudkom.

Dňa 19. októbra 1994 sa uskutočnilo pojednávanie [navrhovateľka 1) a právny zástupca odporcu boli prítomní]. Na pojednávaní okresný súd pripustil, aby do konania vstúpili navrhovateľ 2) a navrhovateľka 3), a odročil vec na 18. január 1995.

Dňa 5. decembra 1994 vyzval okresný súd odporcu a navrhovateľov, aby podali návrh na doplnenie dokazovania.

Dňa 18. januára 1995 sa uskutočnilo pojednávanie [navrhovateľka 1) bola prítomná, navrhovatelia 2) a 3) a odporca neboli prítomní], ktoré bolo odročené na 24. január 1995.

Dňa 24. januára 1995 sa uskutočnilo pojednávanie [právni zástupcovia navrhovateľky 1) a odporcu boli prítomní]. Na pojednávaní bol vyhlásený rozsudok

č. k. 12 C 73/92-133, ktorým bol odporca zaviazaný vydať navrhovateľom nehnuteľnosť – octáreň, ocotnicu a drevené kade.

Dňa 15. marca 1995 došlo okresnému súdu odvolanie odporcu proti rozsudku.

Dňa 28. marca 1995 bol odporca vyzvaný na predloženie ďalších rovnopisov odvolania.

Dňa 4. apríla 1995 došlo okresnému súdu vyjadrenie navrhovateľky 1) k odvolaniu odporcu.

Dňa 5. apríla 1995 boli okresnému súdu doručené ďalšie rovnopisy odvolania odporcu.

Dňa 19. apríla 1995 bol spis s odvolaním predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach.

Dňa 14. júna 1996 sa malo uskutočniť pojednávanie na Krajskom súde v Košiciach, ktoré bolo v dôsledku mimoriadnej udalosti odročené (všetkým pracovníkom súdu a ďalším osobám bolo nariadené, aby opustili budovu súdu, pričom budova zostala až do konca pracovnej doby zatvorená).

Dňa 2. augusta 1996 bolo okresnému súdu doručené uznesenie č. k. 17 Co 231/95-161 z 25. júna 1996, ktorým sa rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec sa vrátila na ďalšie konanie (prvostupňový súd sa mal zamerať predovšetkým na to, akým spôsobom došlo k odňatiu vlastníckeho práva k predmetným veciam a či sa na daný právny vzťah má aplikovať zákon č. 403/1990 Zb. o zmiernení následkov niektorých majetkových krívd v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov, či oprávnené osoby uplatnili svoje nároky včas).

Dňa 25. septembra 1996 bol odporca vyzvaný na predloženie dokladu o tom, že je právnym nástupcom F., š. p., P., resp. V. k., š. p., P. Navrhovatelia boli vyzvaní, aby predložili dôkaz o odňatí vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti.

Dňa 7. októbra 1996 bol okresnému súdu doručený dôkaz o právnom nástupníctve odporcu.

Dňa 16. októbra 1996 právna zástupkyňa navrhovateľky 1) požiadala o predĺženie lehoty na predloženie dôkazov. Okresný súd jej vyhovel a určil lehotu do 30. novembra 1996.

Dňa 28. novembra 1996 boli okresnému súdu doručené navrhovateľkou 1) požadované doklady (výmer Povereníctva výživy č. C-614.056/1949-VI/2 a výzva na vydanie nehnuteľnosti).

Dňa 12. februára 1997 bol určený termín pojednávania na 30. apríl 1997.

Dňa 29. apríla 1997 podala navrhovateľka 1) okresnému súdu návrh na doplnenie dôkazov.

Dňa 30. apríla 1997 sa uskutočnilo pojednávanie (účastníci boli prítomní), ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 9. mája 1997 okresný súd zaslal odporcovi na vyjadrenie podanie navrhovateľky 1) z 29. apríla 1997.

Dňa 5. júna 1997 došlo okresnému súdu vyjadrenie odporcu.

Dňa 1. júla 1997 bol odporca vyzvaný na zaslanie ďalších rovnopisov svojho vyjadrenia.

Dňa 11. septembra 1997 došli okresnému súdu ďalšie rovnopisy vyjadrenia odporcu.

Dňa 18. septembra 1997 bolo vyjadrenie odporcu doručené právnej zástupkyňi navrhovateľky 1).

Dňa 13. októbra 1997 došlo okresnému súdu vyjadrenie navrhovateľky 1) k podaniu odporcu.

Dňa 11. novembra 1997 okresný súd zaslal vyjadrenie navrhovateľky 1) odporcovi.

Dňa 11. novembra 1997 sa uskutočnilo pojednávanie [navrhovatelia 1) až 3) boli prítomní, právny zástupca odporcu nebol prítomný – ospravedlnil sa].

Dňa 26. novembra 1997 došiel okresnému súdu návrh navrhovateľky 1) na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 3. decembra 1997 boli okresnému súdu doručené dedičské rozhodnutia sp. zn. D 1381/93, D not 239/93 navrhovateľkou 1).

Dňa 19. decembra 1997 bolo vydané uznesenie o zamietnutí predbežného opatrenia č. k. 12 C 73/92-241.

Dňa 18. februára 1998 sa uskutočnilo pojednávanie [navrhovatelia 1), 2) a 3) boli prítomní, odporca bol prítomný], ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vykonania znaleckého dokazovania.

Dňa 1. apríla 1998 bol okresným súdom ustanovený znalec za účelom kontrolného znaleckého dokazovania.

Dňa 17. apríla 1998 bola právnu zástupkyňou navrhovateľky 1) vznesená námietka proti ustanovenému znalcovi.

Dňa 20. apríla 1998 okresný súd zrušil uznesenie o nariadení kontrolného znaleckého dokazovania a nariadil doplnenie pôvodného znaleckého posudku.

Dňa 24. júla 1998 okresný súd urgoval znalca o predloženie doplnku k znaleckému posudku.

Dňa 4. septembra 1998 bol znalcovi zaslaný spis za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Dňa 2. októbra 1998 bol okresnému súdu doručený doplnok k znaleckému posudku.

Dňa 29. októbra 1998 bol doplnok k znaleckému posudku znalca Ing. I. R. zaslaný na vyjadrenie navrhovateľom a odporcovi.

Dňa 3. novembra 1998 bolo okresnému súdu doručené doplnenie znaleckého posudku znalca Ing. M. T.

Dňa 25. novembra 1998 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k znaleckému posudku znalca Ing. I. R.

Dňa 30. novembra 1998 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právnej zástupkyne navrhovateľky 1) k znaleckému posudku znalca Ing. I. R.

Dňa 26. apríla 1999 bolo vyjadrenie právnej zástupkyne navrhovateľky 1) k znaleckému posudku zaslané odporcovi.

Dňa 28. júna 1999 sa uskutočnilo pojednávanie [navrhovatelia 1) až 3) boli prítomní, odporca nebol prítomný], ktoré bolo odročené na 7. september 1999.

Dňa 7. septembra 1999 sa uskutočnilo pojednávanie (účastníci boli prítomní).

Dňa 10. septembra 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku č. k. 12 C 73/92-299, ktorým sa žaloba zamietla (dňa 10. novembra 1999 bol rozsudok vypravený z okresného súdu).

Dňa 16. decembra 1999 bolo okresnému súdu doručené odvolanie navrhovateľky 1) proti rozsudku a odvolanie navrhovateľa 2).

Dňa 23. decembra 1999 bolo okresnému súdu doručené odvolanie navrhovateľky 3) proti rozsudku.

Dňa 10. januára 2000 boli navrhovatelia vyzvaní na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 28. januára 2000 boli odvolania zaslané odporcovi na vyjadrenie.

Dňa 4. februára 2000 podala navrhovateľka 1) odvolanie proti uzneseniu o súdnom poplatku za podané odvolanie.

Dňa 22. marca 2000 podal navrhovateľ 2) odvolanie proti uzneseniu o súdnom poplatku za odvolanie.

Dňa 24. marca 2000 podala navrhovateľka 3) odvolanie proti uzneseniu o súdnom poplatku za odvolanie.

Dňa 4. apríla 2000 bol spis predložený Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 28. februára 2001 boli odvolania zaslané na vyjadrenie odporcovi.

Dňa 15. marca 2001 požiadala správkyňa konkurznej podstaty Ing. A. Ch. o prerušenie predmetného konania podľa § 14 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok odporcu.

Dňa 22. marca 2001 požiadala právna zástupkyňa navrhovateľky 1) o pokračovanie v predmetnom konaní.

Dňa 17. apríla 2001 Krajský súd v Prešove vyžiadal od Krajského súdu v Košiciach uznesenie o vyhlásení konkurzu na majetok odporcu.

Dňa 10. mája 2001 Krajský súd v Prešove vyžiadal od správkyne konkurznej podstaty odporcu uznesenie o vyhlásení konkurzu.

Dňa 14. mája 2001 bolo opätovne Krajským súdom v Prešove žiadané uznesenie o vyhlásení konkurzu na majetok odporcu od správkyne konkurznej podstaty.

Dňa 25. mája 2001 zaslal Krajský súd v Košiciach uznesenie o vyhlásení konkurzu na majetok odporcu Krajskému súdu v Prešove.

Dňa 16. júla 2001 bola správkyňa konkurznej podstaty odporcu vyzvaná, aby sa vyjadrila k návrhu právnej zástupkyne navrhovateľky 1) na pokračovanie v konaní.

Dňa 22. augusta 2001 s k návrhu vyjadrila správkyňa konkurznej podstaty.

Dňa 30. októbra 2001 bolo okresnému súdu doručené uznesenie č. k. 2 Co 168/00-333 z 5. septembra 2001, ktorým sa zrušil rozsudok č. k. 12 C 73/92-299 a vec sa vrátila prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Taktiež bolo doručené aj uznesenie č. k. 2 Co 175/00-338, ktorým sa zrušilo uznesenie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 30. októbra 2001 bola vec pridelená na vybavenie opatrením predsedu okresného súdu sudcovi JUDr. M. B.

Dňa 31. októbra 2001 boli uznesenia o odvolaní zaslané účastníkom konania.

Dňa 10. januára 2002 navrhla právna zástupkyňa navrhovateľky 1) ďalšie doplnenie dokazovania.

Dňa 10. januára 2002 bola vec opatrením predsedu okresného súdu pridelená na vybavenie sudkyňi JUDr. G. G.

Dňa 11. januára 2002 sa navrhovatelia 2) a 3) pripojili k návrhu navrhovateľky 1) k doplneniu dokazovania.

Dňa 11. apríla 2002 okresný súd vyžiadal informáciu od Krajského súdu v Košiciach, v akom štádiu je konkurzné konanie odporcu.

Dňa 13. mája 2002 došlo okresnému súdu oznámenie z Krajského súdu v Košiciach, že v danej konkurznej veci bolo uskutočnené prieskumné pojednávanie.

Dňa 11. júna 2002 bol určený termín pojednávania na 15. október 2002.

Dňa 30. augusta 2002 došlo okresnému súdu podanie navrhovateľky 1), v ktorom bolo upresnené označenie odporcu a doručený súdu znalecký posudok.

Dňa 4. októbra 2002 bolo okresnému súdu oznámené, že správkyňa konkurznej podstaty odporcu splnomocnila na zastupovanie advokáta JUDr. M. K.

Dňa 16. októbra 2002 sa uskutočnilo pojednávanie (účastníci boli prítomní).

Dňa 9. decembra 2002 bolo okresnému súdu doručené podanie, ktorým bola doplnená výpoveď navrhovateľky 2).

Dňa 10. februára 2003 bol zrušený termín pojednávania, ktoré sa malo uskutočniť 18. februára 2003, z dôvodu odchodu konajúcej sudkyne na Krajský súd

v Prešove. Vec bola pridelená na vybavenie sudcovi JUDr. M. B. opatrením predsedu súdu z 15. apríla 2003.

Dňa 18. júla 2003 bol spis s vyjadrením predložený ústavnému súdu.

Ústavný súd teda zistil, že nekonaním okresného súdu alebo vykonávaním úkonov, ktoré nemajú význam pre skončenie veci, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na konanie bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy. Už samotná dĺžka konania vyše 11 rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci je neprijateľná.

Ústavný súd musí však podotknúť, že spis sa nachádzal neprimerane dlho aj na Krajskom súde v Košiciach, napr. keď bol tomuto súdu predložený 19. apríla 1995, ale súd rozhodol uznesením až 25. júna 1996, teda po vyše roku. Podobne aj keď spis bol predložený Krajskému súdu v Prešove v dôsledku odvolania 4. apríla 2000, súd rozhodol až 5. septembra 2001 a uznesenie doručil okresnému súdu až 30. októbra 2001, teda po takmer jeden a pol roku. V tejto časti však sťažovateľka porušenie základného práva nekonaním krajského súdu nenamietala, ale pri konštatovaní doby konania, resp. nekonania bolo potrebné zdôrazniť aj tieto obdobia.

Okresnému súdu bol návrh doručený 6. augusta 1992, ale vo veci nariadil pojednávanie až 14. januára 1993, teda po vyše 5 mesiacoch.

Dňa 6. apríla 1993 uzavreli strany dohodu o tom, že odporca dá vyhotoviť znalecký posudok.

Dňa 9. septembra 1993 okresný súd urgoval navrhovateľku 1), či je znalecký posudok vypracovaný, napriek tomu, že na tento úkon sa podujal odporca.

Dňa 6. októbra 1993 právny zástupca navrhovateľky oznámil, že je ochotný dať znalecký posudok vypracovať, až napokon okresný súd nariadil uznesením z 21. marca 1994 znalecké dokazovanie. Znalci predložili znalecký posudok 21. júna 1994.

Úkony od 6. apríla 1993 do 21. marca 1994 v dĺžke 1 roka nesmerovali ku skončeniu veci a ústavný súd ich hodnotí ako zbytočné prietahy.

Okresný súd konal neúčelne napr. v čase od 1. apríla 1998, keď ustanovil znalca, ale po rade zmätočných úkonov súvisiacich so znalcom tomuto bol spis doručený až 4. septembra 1998 (teda po 5 mesiacoch). Je potrebné podotknúť, že znalec posudok doplnil už 2. októbra 1998. Dňa 30. novembra 1998 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k znaleckému posudku, ale toto bolo doručené odporcovi až 26. apríla 1999, t. j. takmer po 4 mesiacoch. Dňa 16. decembra 1999 boli okresnému súdu doručené odvolania navrhovateľiek, ale tieto boli zasielané na vyjadrenie protistrane až s mesačnými odstupmi, ako aj s výzvami na zaplatenie poplatkov k odvolaniu, ale spis bol reálne Krajskému súdu v Prešove predložený až 4. apríla 2000 po vyše 3 mesiacoch. Dňa 30. októbra 2001 bolo okresnému súdu doručené uznesenie Krajského súdu v Prešove z 5. septembra 2001 o zrušení veci, ale reálne úkony okrem doručenia rozhodnutia vykonal až 11. apríla 2002 po vyše 5 mesiacoch, keď v tom čase správa súdu dvakrát zmenila zákonného sudcu.

Od 10. februára 2003, keď bol zrušený termín pojednávania vo veci, až do predloženia spisu ústavnému súdu 18. júla 2003, teda po dobu 5 mesiacov, nebol vykonaný žiadny úkon vo veci. Neúčelné úkony a nekonanie vo veci, ktoré možno hodnotiť ako prietahy v konaní, boli v dĺžke 34 mesiacov. Do tejto lehoty ústavný súd nepočítal prietahy zapríčinené krajským súdom z dôvodu, že tieto sťažovateľka nenamietala, ako ani prietahy pred 15. februárom 1993, t. j. do účinnosti zákona o ústavnom súde.

Nedostatky v plynulosti konania okresného súdu v období od 1. apríla 1998 do 4. septembra 1998, ako aj od 16. decembra 1999 do 4. apríla 2000 by samy osebe neznamenali porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ale kvalitu porušenia ústavného práva nadobudli v kontexte celkovej 11 - ročnej dĺžky konania.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 73/92, ústavný súd mu prikázal konať.

Sťažovateľka požadovala primerané finančné zadosťučinenie vo výške 110 000 Sk. Svoj návrh odôvodnila tak, že priet'ahy zo strany okresného súdu spôsobujú stav právnej neistoty spočívajúci v tom, že do dnešného dňa nebolo v jej právnej veci právoplatne rozhodnuté. Ďalej priznanie primeraného finančného zadosťučinenia zdôvodnila aj tým, že dochádza k značnému poškodeniu hnutel'ného a nehnuteľného majetku v dôsledku nekonania zo strany okresného súdu.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 citovaného zákona má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľky a vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a prikázal okresnému súdu, ktorý jej právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov. Dovršením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 25 000 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenú v peniazoch. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitost' a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na vyššie uvedené

kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal zo spisu okresného súdu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 16 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) za tri úkony (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, napísanie sťažnosti, účasť na pojednávaní), pričom vychádzala z ceny vydávanej nehnuteľnosti (podľa znaleckého posudku znalca Ing. F. č. 067/2002 je cena nehnuteľnosti 1 105 230 Sk), t. j. po 14 860 Sk a 3 x 100 Sk paušál. Spolu si trovy právneho zastúpenia vyčíslila vo výške 44 890 Sk.

Ústavný súd pri rozhodovaní o trovách požadovaných právnou zástupkyňou sťažovateľky vychádzal z ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konaní uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka bola sčasti vo veci úspešná, a preto je potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 13 ods. 8 citovanej vyhlášky, ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je ocniteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu.

Predmet konania - ochrana základných ľudských práv a slobôd - je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadost'učinením, ktoré predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2002 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 12 811 Sk.

Ústavný súd priznal odmenu za dva úkony právnej pomoci, a to prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a napísanie sťažnosti. Podľa takto určených kritérií sú trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci vo výške 8 800 Sk (za jeden úkon 4 270 Sk a režijný paušál 128 Sk), ktoré ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnej zástupkyňi sťažovateľky. V sťažnosti si právna zástupkyňa uplatnila odmenu aj za účasť na pojednávaní. Vzhľadom na to, že podaním z 25. júla 2003 právna zástupkyňa sťažovateľky súhlasila s upustením od ústneho pojednávania, ústne pojednávanie sa nekonalo, a preto jej ústavný súd odmenu za tento úkon nepriznal.

Z uvedených dôvodov ústavný rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2003